

met inschakeling van extra-krachten (daartoe behoorde o.m. een groep oudere gemengd-gehuwde Joden die tevoren in de Scheveningse Bosjes grondarbeid verricht hadden). De rijksinspectie werd naar een door de Duitsers bezet gebouw in Den Haag overgebracht. Lentz die op 11 april met ziekteverlof afwezig geweest was, keerde onmiddellijk op zijn post terug, maar legde nog geen twee maanden later als een psychisch wrak zijn arbeid neer.

Door het bombardement was van de ontvangsbewijzen-persoonsbewijs een flink deel volledig vernietigd (de schattingen variëren van een-zesde tot twee-vijfde); de rest wilde Rauter naar het ver-verwijderde en dus veiliger geachte Nijmegen overbrengen (daar bevond zich ook het directoraat-generaal van politie) waar hij voor de opberging een aparte bunker wilde laten bouwen.¹ Bijna volledig vernietigd waren de aanmeldingsformulieren die de Joden krachtens verordening 6/41 ingevuld hadden, maar daar onder-vond de bezetter geen last van: er waren duplicaat-kartotheken bij de *Zentralstelle für jüdische Auswanderung* in Amsterdam en bij het *Referat IV B 4* in Den Haag. Anders stond het ten aanzien van de desorganisatie en gedeeltelijke vernietiging van de collectie ontvangsbewijzen-persoonsbewijs alsmede van enkele andere collecties die door de rijksinspectie beheerd werden. Verzorgingsgroepen die wisten van welke gemeenten de ontvangsbewijzen-persoonsbewijs verdwenen waren, konden juist die gemeenten kiezen wanneer pb's gewijzigd of wanneer 'achterom' verkregen pb's ingevuld moesten worden, en in die gemeenten werd nu ook het 'rond-zetten' gemakkelijker (de controle-mogelijkheid bij de rijksinspectie was vervallen). Voor de illegaliteit was voorts vooral nuttig dat tot de onbruikbaar gemaakte collecties het z.g. centraal bevolkingsregister behoorde: dat was het register met de persoonskaarten van al degenen die in Nederland een zwervend leven leidden, de schippers bijvoorbeeld, met hun gezinnen. Er was van die schippers en hun gezinsleden bovendien een persoonskaart in het bevolkingsregister van de gemeente waar zij geboren waren of waar zij laatstelijk een vaste woonplaats hadden gehad. Men ging toen op advies van de Verzetsgroep-TD en van de LO

'met man en macht aan het werk om in . . . schippersplaatsen overal in Nederland valse archiefkaarten in de registers van het bevolkingsregister te plaatsen.

¹ In die bunker zouden ook de oproepingskaarten/ontvangsbewijzen der tweede distributiestamkaarten belanden die de Hoo in Hattem in het gebouw 'De Hezenberg' geconcentreerd had.